Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Programma DG Herstelbeleid

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.minfin.nl

Ons kenmerk
2026-0000405218

Uw brief (kenmerk)

Bijlagen
(geen)

Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-GeneraalPostbus
200182500 EA DEN HAAG

Datum 12 oktober 2026
Betreft Versnellingsmaatregelen afhandeling bezwaar en aanvullende schade (aanvullende debatbrief tbv ciedebat 14 oktober 2026)

Geachte voorzitter,

Afgelopen september heb ik uw Kamer onder andere geïnformeerd[1] over de voortgang van het financieel herstel binnen de hersteloperatie. Ik heb u laten weten dat de doelstelling om alle gedupeerde ouders die recht hebben op aanvullende schadecompensatie uiterlijk eind 2027 een voorstel voor afronding te doen, onder druk staat. Dit hangt enerzijds samen met het tempo van de afhandeling van de bezwaren tegen de integrale beoordeling (IB-bezwaar) en anderzijds met de voortgang van de afhandeling van aanvragen voor compensatie van aanvullende schade. Daarom heb ik aangekondigd met maatregelen te komen om op deze onderdelen te versnellen. Met de voorliggende brief informeer ik u over de verdere invulling van de stappen die ik de komende maanden wil gaan zetten om de uitvoering en de doorstroming op het benodigde tempo te brengen, vooruitlopend op het commissiedebat van 14 oktober. Daarnaast informeer ik u nader over de financiële situatie rondom de brede ondersteuning.

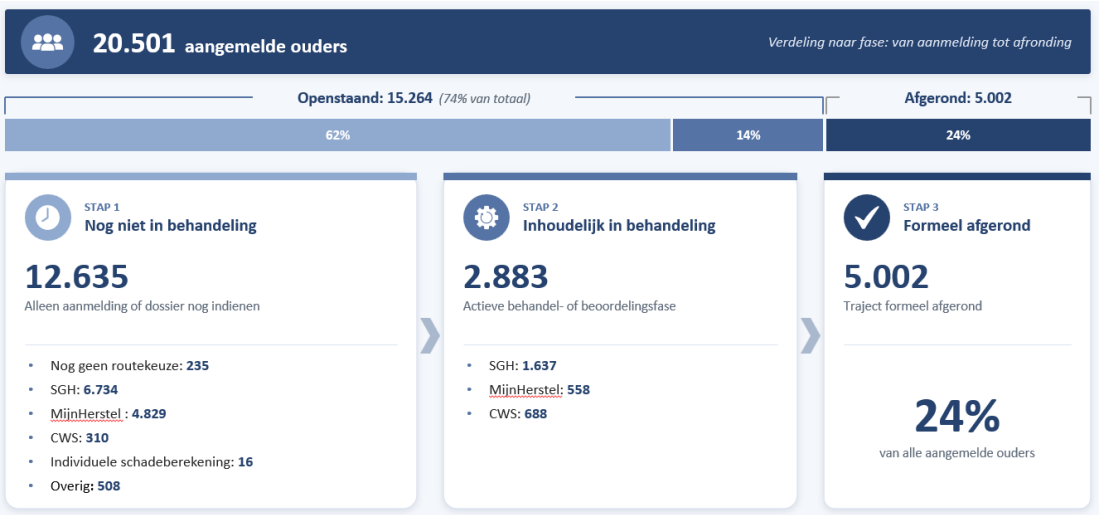
Inleidend benadruk ik nogmaals het belang van afronding van de hersteloperatie toeslagen. Doordat nog een groot aantal ouders wacht op de afronding van het financieel herstel, lukt het voor veel van deze ouders ook niet om het hoofdstuk van de problemen met toeslagen af te sluiten en de blik weer vooruit te richten. De overheid en alle betrokken uitvoerders en organisaties die zich inzetten in de hersteloperatie toeslagen kunnen niet ongedaan maken wat ouders is aangedaan. We zijn het wel aan ouders verplicht om hen en hun gezin zo snel mogelijk voorbij het onrecht te helpen, zodat zij tot afronding kunnen komen. Ook voor het herstel van vertrouwen in de overheid en voor *closure* voor de maatschappij in bredere zin vind ik het van belang om het gedane onrecht zo snel en zo goed mogelijk te herstellen. In het coalitieakkoord is afgesproken dat de hersteloperatie toeslagen zo spoedig mogelijk wordt afgerond, en samen met alle betrokkenen organisaties en uitvoerders is dat waar het kabinet zich voor inzet.

[1] Kamerstukken II, 2025/26, 36708, nr. 110

Stand van zaken financieel herstel

Op 30 juni 2026 stonden er circa 6.000 bezwaren tegen de integrale beoordeling open, zoals ik in de 23e VGR aan uw Kamer meldde. Sinds die datum is er weer voortgang geboekt: nog circa 1.100 bezwaren zijn inmiddels afgehandeld en er wachten nog zo'n 4.900 IB-bezwaren op afhandeling. Er is al een versnelling ingezet. Zo is eerder ingezet op verdere digitalisering, en is bij een deel van de afhandeling ingezet op een eenvoudiger proces. Ook versnellen we door bij advocatenkantoren langs te gaan, waarbij per bezwaar met de advocaat wordt gekeken wat een passende afrondingswijze bij een bezwaar is, en daar dan ook samen stappen voor te zetten. De bereikte versnelling is echter onvoldoende. De voorraad daalt te langzaam en de ambitie om de IB-bezwaren eind 2026 af te ronden wordt op deze manier niet gehaald.

In de meest recente voortgangsrapportage heb ik u ook toegelicht dat er nog een grote uitdaging ligt bij de afhandeling van aanvullende schadecompensatie. Ook hiervoor geldt dat er al volop ingezet is op vereenvoudiging en versnelling. Ik geef daarbij uitvoering aan het advies van de Commissie van Dam dat eind 2024 is gevraagd omdat de hersteloperatie volledig was vastgelopen. De laatste stappen in de vervolmaking van het schadestelsel zoals Van Dam dat adviseerde, worden gezet, waarbij bewaakt wordt dat de juridische kaders gelijk blijven: hetzelfde CWS-kader is het uitgangspunt voor de precieze berekening, en sinds de opschaling van de SGH-route begin 2024 werken we met nagenoeg hetzelfde forfaitaire kader, dat overgenomen is in het uniforme schadekader. Er is versnelling zichtbaar en gezegd kan worden dat het voor de meeste ouders mogelijk is om tot om tot een vlotte financiële afwikkeling te komen. Tegelijkertijd laat de praktijk zien dat op de huidige manier, met het huidige tempo, de ambitie om alle ouders in 2027 een aanbod voor financiële afronding te hebben gedaan buiten beeld dreigt te raken. Daar leg ik mij niet bij neer, ouders wachten al veel te lang.

Figuur 1 over instroom en doorstroom aanvullende schadecompensatie. Peildatum 5 okt. 2026.

Focuspunten van de versnellingsaanpak
Het uitgangspunt bij het bieden van financieel herstel blijft dat ouders recht hebben op een zorgvuldige behandeling van hun zaak en dat zij, waar nodig, gebruik kunnen maken van de verschillende mogelijkheden binnen bezwaar en aanvullende schade. Tegelijkertijd moeten we voorkomen dat ouders onnodig lang op afronding wachten. Dat vraagt om versnelling waar dat kan, zonder afbreuk te doen aan de rechten van ouders. Bij de versnellingsaanpak die ik hierbij voor ogen heb zie ik een aantal focuspunten:

- Verkennen hoe een samengevoegde behandeling van bezwaar en schade effectiever en succesvoller kan door het bezwaar passend te verwerken in een vaststellingsovereenkomst (VSO).
- Samenwerking met advocaten, te beginnen met kantoren met veel ouders, met triagegesprekken waarin we per ouder kijken welke route past.
- Passende inzet van de BAC en groei van de capaciteit.
- Versnelling in de SGH-route: pilot, werving van luisterend schrijvers en capaciteit van de schadeanalyse in lijn brengen met de opgave.
- Hantering van termijnen voor ouders in de schaderoutes om te kunnen voldoen aan de geldende wettelijke termijnen voor de overheid, met waar gerechtvaardigd ruimte voor de individuele ouder.
- Actieve voorlichting aan ouders over wachttijden en alternatieven.

Hieronder licht ik de verschillende focuspunten toe en ga ik in op de dilemma's die erbij horen.

Bezwaar en schade samen afhandelen
Nu slagen we er nog te beperkt in om de behandeling van bezwaar tegen de integrale beoordeling en compensatie van aanvullende schade te combineren. Dat leidt ertoe dat ouders niet snel genoeg verder kunnen, omdat voor sommige ouders het uitblijven van de uitkomst op een IB-bezwaar, als gevolg heeft dat ook de schadecompensatie vertraagt. De definitieve hoogte en omvang van de IB kan immers ook invloed hebben op de hoogte van de aanvullende schadecompensatie. Denkend vanuit het belang van de ouder, zie ik kansen om samengevoegde afhandeling van IB-bezwaar en schadecompensatie uit te bouwen, op een manier waarop we onderdelen in de bezwaarketen waar nu knelpunten ontstaan juist kunnen ontzien. Door er waar mogelijk in een vroeger stadium integraal samen met de ouder uit te komen via een vaststellingsovereenkomst (VSO), kan de capaciteit voor de uitgebreidere inhoudelijke behandeling van bezwaren ingezet worden voor de bezwaarzaken die daarom vragen. Als zij dat willen houden ouders vanzelfsprekend altijd recht op beschikking.

De advocaatgerichte aanpak: bezwaar en schade
Bij veel van de lopende bezwaren en aanvragen voor schadecompensatie is een advocaat betrokken. Een relatief beperkt aantal kantoren ondersteunt een groot deel van de ouders, vaak zowel in het bezwaar als in de schaderoutes. Dat betekent dat er ook veel gevraagd wordt van deze kantoren, waarbij het op dit moment onzeker is of de beschikbare capaciteit bij elk kantoor aansluit bij de benodigde inzet om ouders in 2027 een voorstel te kunnen doen voor compensatie van aanvullende schade. We willen advocatenkantoren zo goed mogelijk bijstaan en waar nodig ondersteunen om mogelijk maken dat ouders tijdig hun financieel herstel te kunnen afronden.

Om de samenwerking met advocaten te verbeteren is de advocaatgerichte aanpak ontwikkeld, bedoeld om advocaten gericht te ondersteunen. We zijn gestart met de kantoren die de grootste aantallen ouders bijstaan, maar de aanpak is beschikbaar voor alle kantoren. De aanpak is in opbouw, en met verschillende kantoren zijn al afspraken gemaakt. De inzet is dat in januari het grootste deel van de kantoren is aangesloten. Vanuit IB-bezwaar en vanuit MijnHerstel wordt nu nog los van elkaar met kantoren samengewerkt. En we werken toe naar één samenhangende aanpak waarmee op vaste momenten een set van casussen in behandeling kan worden genomen.

De aanpak bestaat uit de volgende onderdelen:

- Een gedeeld inzicht: samen met het kantoor bekijken we welke ouders zij bijstaan, in welke fase ze zitten en waar bezwaar en schade samenlopen. Daarmee hebben we daar waar mogelijk samen met het kantoor één gedeeld beeld wat het vertrekpunt is om de ouder verder te helpen.
- Triagegesprekken: In de triage sturen we er ook op aan dat bezwaar en schade gaan samenlopen, zodat gecombineerd afdoen vaker mogelijk wordt. Per ouder bezien we welke route het beste past en of vroegtijdige afdoening van enkel het bezwaar, al dan niet via een VSO, of gecombineerde afdoening van bezwaar en schade mogelijk is. Daarnaast stemmen we het hoorproces beter af op de situatie van de ouder. De triagegesprekken vinden zo vroeg mogelijk plaats. Dan is ook duidelijk wat er van ouders en advocaten wordt verwacht, bijvoorbeeld het tijdig indienen van de bezwaargronden. Goede triage leidt ook tot het beter benutten van hoorcapaciteit: we merken nu dat er hoorcapaciteit onbenut blijft, omdat hoorzittingen vaak op het laatste moment vervallen. Dat gebeurt bijvoorbeeld wanneer laat in het proces alsnog wordt gekozen voor een VSO. Ook bij triage of gecombineerde afhandeling kan een herstelgesprek met de ouder plaatsvinden.
- Gezamenlijke afstemming over de voortgang: waar nodig maken we afspraken over planning en volgorde van het helpen van ouders, en routeren we dossiers opnieuw als een andere route voor aanvullende schade na overleg beter past.
- Praktische ondersteuning: denk aan een MijnHerstel-handleiding voor advocaten, een flyers voor ouders over hoe ze hun machtiging kunnen doorgeven en werkbezoeken van medewerkers van de hersteloperatie bij kantoren.

Ik ontwikkel deze aanpak in overleg met advocaten. De ervaringen en signalen van advocaten, bijvoorbeeld via de Werkgroep Toeslagenadvocaten en de NOvA, nemen we mee in de doorontwikkeling van de kantoorgerichte aanpak.

Passende inzet BAC en uitbreiding van de capaciteit
In gevallen waar het niet lukt om tot een gecombineerde afronding van IB-bezwaar en aanvullende schade in één VSO te komen, staat ook de weg open voor een bestuursrechtelijke behandeling van IB-bezwaar. Die route wordt in elk geval gevolgd voor bezwaren van personen die niet erkend zijn als gedupeerde. Deze bezwaren worden momenteel met voorrang opgepakt om zo spoedig mogelijk af te ronden, omdat het in het belang is dat personen die tóch gedupeerd zijn toegang krijgen tot herstelregelingen, en niet gedupeerden niet langer een beslag leggen op de capaciteit in de hersteloperatie.

Vanuit de gedachte dat ambtelijk horen versnelling op kan leveren is het afgelopen jaar steeds meer ervaring opgedaan met het zogenoemde ambtelijk horen (door UHT) van de ouder, in plaats van dat dat in de regel gebeurt door de BAC. Ik verken hoe we samen met UHT, BAC en gemachtigden op een verantwoorde manier, met oog voor de belangen van de ouder, kunnen komen tot een werkwijze waarop de beschikbare hoorcapaciteit maximaal kan worden benut.

In zaken waarin een inhoudelijke behandeling van het bezwaar door de BAC gewenst is, moet die ook op tijd kunnen plaatsvinden. Daarom wordt de capaciteit van de BAC uitgebreid en worden vertrekkende commissieleden vervangen. Dat doen we binnen de huidige begroting van de hersteloperatie. Ook werkt de BAC aan eigen versnellingsmaatregelen, zoals digitalisering van het werkproces, een strakkere planning en differentiatie tussen hoorzittingen. Daarnaast verken ik de mogelijkheden om meer te sturen op tijdig aanleveren van gronden voor bezwaar door advocaten en tijdige duidelijkheid over het al of niet door laten gaan van de geplande hoorzitting.

Mijn inzet is dat de behandelcapaciteit van de BAC uiterlijk 1 maart 2027 op het benodigde niveau is, rekening houdend met de verwachte instroom.

Extra capaciteit levert alleen versnelling op als de hele keten meegroeit. Dat betekent onder meer dat UHT tijdig volledige dossiers moet aanleveren en dat hoorzittingen niet op het laatste moment moeten vervallen. Het blijft daarnaast belangrijk dat per zaak een reële afweging wordt gemaakt of behandeling door de BAC nodig is. Dat gesprek wordt gevoerd met ouders en advocaten, onder meer in de triagegesprekken van de kantoorgerichte aanpak.

Verbetering doorstroming en opschaling aanvullende schadecompensatie
Ook binnen de routes voor aanvullende schade is versnelling nodig. De opgave is daarbij niet overal dezelfde. In de routes voor aanvullende schade is op dit moment op onderdelen sprake van overcapaciteit. Dat betekent dat het vergroten van capaciteit alleen niet voldoende is om de doorlooptijd substantieel te verkorten. De belangrijkste opgave is het verbeteren van de doorstroom: ouders moeten sneller van de ene stap naar de volgende kunnen. Dit vraagt om optimale ondersteuning van ouders bij het maken van keuzes gedurende hun herstelproces. Daarbij worden onnodige procesmatige vertragingen en/of wachttijden weggenomen en beschikbare capaciteit zo effectief mogelijk ingezet.

Tegelijkertijd moet de capaciteit verder meegroeien met de opgave richting 2027. Daarom stuur ik de komende periode op twee samenhangende doelen: het beter benutten van de bestaande capaciteit en het gericht uitbreiden van de capaciteit waar de verwachte productie daarom vraagt, binnen de budgettaire kaders. Daarbij kijk ik niet alleen naar de capaciteit van afzonderlijke uitvoerders, maar naar de capaciteit en doorstroom van de gehele keten. De relevante maatstaf is uiteindelijk niet hoeveel capaciteit beschikbaar is, maar hoeveel ouders daadwerkelijk voorbij het onrecht worden geholpen.

Ik werk daarom aan de volgende speerpunten voor het hele stelsel voor aanvullende schadecompensatie.

Versnelling in de SGH-route

Een belangrijke uitdaging ligt momenteel in de beschikbaarheid van Luisterend Schrijvers in een beperkt aantal regio's. Om elke ouder in 2027 een aanbod voor afronding van het financieel herstel te kunnen bieden, zet ik samen met SGH in op een aantal aanvullende maatregelen:

- Werving en opschaling: in een aantal regio's is er een tekort aan luisterend schrijvers en is er om die reden wachttijd voor ouders. Dat betekent dat op zo kort mogelijke termijn voor naar schatting 3.600 ouders een luisterend schrijver dient te worden gevonden om de kabinetsambitie voor 2027 te kunnen halen. SGH en het ministerie trekken samen op om extra luisterend schrijvers te werven. Daarnaast is het nodig dat SGH de capaciteit voor schadeanalyse in lijn brengt met de opgave voor 2027.
- Pilot bij SGH: SGH start om al vroeg in het proces te beoordelen of een ouder voldoet aan de voorwaarden voor deelname aan de forfaitaire schadeanalyse. Deze beoordeling vindt momenteel in de SGH-route pas plaats nadat een ouder het feitenrelaas heeft opgesteld. SGH brengt met de pilot dit moment naar voren. Ouders die niet instromen in de forfaitaire schadeanalyse, worden direct doorgeleid naar een beschikking. Het opstellen van een feitenrelaas blijft vanzelfsprekend mogelijk, omdat dit ouders kan helpen in hun emotionele herstel.
- Ook wordt bij ouders die binnen de SGH-route stilstaan in het proces of al een tijd niets van zich hebben laten horen, vastgesteld wat zij nodig hebben om tot een vervolg of een afsluiting te komen.

Termijnen bij schaderoutes

Dat een ouder eigen regie heeft en ervaart over het eigen herstelproces is een belangrijk uitgangspunt van de hersteloperatie toeslagen. Eigen regie betekent ook duidelijkheid en keuzes kunnen maken. Tegelijkertijd is de tijd om tot afronding van de schadecompensatie te komen niet oneindig. De Wet hersteloperatie toeslagen kent een termijn van twee keer zes maanden om na een aanvraag voor aanvullende compensatie tot afronding te komen. Die termijn kan voor de ouderpopulatie als geheel nu vaak niet worden gerealiseerd. In het licht van de Wht en het recht van ouders op een spoedige behandeling van hun aanvraag vind ik het belangrijk om deze termijn nader in te vullen voor het voltooien van stappen binnen het compensatieproces. Voor het herstel van vertrouwen in de overheid en closure voor de maatschappij in bredere zin is van belang om het gedane onrecht zo snel en zo goed mogelijk te herstellen. Vanuit die uitgangspunten is ook de kabinetsdoelstelling geformuleerd en stuur ik op zorgvuldige en tijdige afronding van de schadecompensatie, met behoud van de noodzakelijke ruimte voor ouders om hun herstelproces vorm te geven. Hoe ik dat per compensatieproces wil invullen licht ik hieronder toe.

Bij MijnHerstel en de individuele schadeberekening (ISB) gelden de bestuursrechtelijke termijnen voor de afdoening van de aanvraag, waarmee er voor de ouder ook termijnen gelden waarbinnen die de ruimte heeft om de aanvraag in of aan te vullen. De termijnen zijn redelijk. Uiteraard is er is ruimte voor maatwerk in termijnen, maar dat geldt per ouder en in overleg tussen de ouder en het bestuursorgaan. Door aan de ouder duidelijk te laten weten wat van hem/haar verwacht wordt en ruimte te bieden maar óók termijnen te stellen, sturen we op de benodigde doorstroming in het stelsel voor aanvullende schadecompensatie.

Ook SGH opereert binnen de context van het bestuursrecht en de Wht. Ik vind het belangrijk dat ouders die voor SGH kiezen, de tijd krijgen om hun persoonlijke verhaal te laten optekenen en, na een schadeanalyse, tot een VSO te komen. Tegelijkertijd geldt ook hier dat de tijd om tot afronding van de schadecompensatie te komen niet oneindig is. In het licht van de wettelijke kaders, het belang van het collectief én in het belang van de ouders die pas later aan de beurt zijn, is snelle afronding ook in de SGH-route van belang. Voor wachtende ouders staat het financieel herstel immers stil en ook voor hen voel ik de verantwoordelijkheid voor spoedige afronding.

Weegmoment
De komende maanden monitor ik, in nauwe samenwerking met SGH, de voortgang en opbrengsten van de bovengenoemde maatregelen. Indien blijkt dat deze maatregelen onvoldoende effect sorteren, zal ik waar nodig bijsturen. Uiterlijk 1 april 2027 bezie ik of de doelstelling in zicht blijft om eind 2027 alle gedupeerde ouders die recht hebben op aanvullende schadecompensatie een voorstel voor afronding te doen. Als dit niet het geval blijkt te zijn, dan bezie ik welke aanvullende – meer ingrijpende - maatregelen nodig zijn om de doelstelling te halen en de ouders voorbij het onrecht te helpen.

Goede voorlichting en informatie over doorstroming en wachttijden
Ouders moeten geïnformeerde keuzes kunnen maken. Daarom willen we hen goed voorlichten over de wachttijden die zij kunnen verwachten en alternatieven waar die wachttijden er niet zijn. Zo kunnen ouders bewust kiezen voor de route en de ondersteuning die bij hen past. Hierbij is ook van belang dat ouders zich beseffen dat ook na de routekeuze nog de mogelijkheid hebben om over te stappen naar een andere route. Met deze voorlichting zorg ik er ook voor dat de beschikbare capaciteit in het stelsel zo goed mogelijk wordt benut. Zo heeft MijnHerstel nu ruimte om meer ouders te helpen, terwijl er in de SGH-route in enkele regio's wachttijd is voordat ouders gekoppeld kunnen worden aan een luisterend schrijver. Op korte termijn publiceren we daarom periodiek de voornoemde actuele informatie.

Duidelijkheid over het stelsel: geen gevolgen datakluis voor hersteloperatie
Duidelijkheid over de zaken die wel of geen onderdeel zijn van de afhandeling van aanvullende schade is voor veel ouders een belangrijke voorwaarde om stappen te kunnen zetten rondom de afronding van het financieel herstel. In dat kader vind ik het van belang om hier nogmaals te benadrukken wat ik ook in de brief van 29 september jl. heb aangegeven, namelijk dat de zogenoemde datakluis geen negatieve invloed heeft op eerder genomen besluiten over de gedupeerdheid van ouders. Ook heeft de datakluis geen gevolgen voor de hersteloperatie: ouders kunnen hun hersteltraject onverkort voortzetten. De afwikkeling van aanvullende schade is gebaseerd op gebeurtenissen in het leven van de ouder en niet op eventueel in de datakluis aanwezige informatie. Mocht in de datakluis informatie over ouders worden aangetroffen, dan hoeven zij zich niet zelf te melden om daarover duidelijkheid te krijgen. Zij worden hierover geïnformeerd. Ook als de informatie in de datakluis aanleiding geeft tot aanvullend herstel, bovenop op het herstel dat al bij beschikking of overeenkomst (vso) is vastgesteld, worden zij hierover proactief benaderd.

Afwegingen en dilemma's

Zoals doorklinkt in deze brief gaat versnelling op het gebied van financieel herstel gepaard met een dilemma: hoeveel ruimte krijgt de individuele ouder, en wat betekent dat voor het collectief van ouders dat ook op afronding wacht?

Procesruimte: een recht, en tegelijk een factor in de doorlooptijd. Een ouder mag de ruimte die de Algemene wet bestuursrecht biedt volledig benutten. Het benutten van de ruimte kan echter wel gevolgen hebben voor de doorlooptijd van de zaak en, bij schaarse behandelcapaciteit, voor de beschikbare ruimte voor andere zaken. Aan dat recht zitten bovendien ook plichten, zoals het tijdig indienen van de bezwaargronden of het indienen van een schadestaat. Dat betekent dat we zoals hierboven toegelicht wat vragen van ouders en advocatenkantoren. Ik heb met de maatregelen die ik in deze brief heb toegelicht geprobeerd de balans te vinden tussen deze enerzijds ruimte, en anderzijds sturen op spoedige afronding van financieel herstel.

Eigen regie binnen de wettelijke opgave. Keuzevrijheid en eigen regie zijn uitgangspunten van de hersteloperatie. Termijnen, triage en voorlichting over de routes vraagt meer van ouders en uitvoerders en dat kan door iedereen anders worden ervaren. Ik wil ouders een redelijke periode geven om hun schade te onderbouwen, maar afbakening in de tijd is nodig om ook het collectief tijdig te kunnen helpen en de beschikbare capaciteit daarvoor goed te benutten. Termijnen moeten redelijk zijn, vooraf duidelijk worden gecommuniceerd en ruimte laten voor incidenteel maatwerk.

Stabiliteit en tempo. Voor ouders, advocaten en uitvoerders is het van belang dat zij weten waar zij aan toe zijn. Daarom wordt zoals hierboven ook toegelicht al geruime tijd gewerkt met dezelfde kaders voor de beoordeling van schade en daarbij stuur ik op stabiliteit. Tegelijkertijd werken we wel aan veranderingen in sommige processen. Daarbij streef ik erna om deze veranderingen zoveel mogelijk als samenhangend pakket te presenteren, communiceer ik er duidelijk over en betrek ik ouders, advocaten en uitvoerders bij de uitwerking en invoering. Doel is om met de gekozen versnellingsmaatregelen tempo en stabiliteit te creëren in de verdere afronding.

Uitgaven brede ondersteuning

In de Kamerbrief van 18 september jl. heb ik u aangegeven dat er in 2025 meer is uitgegeven dan geraamd aan de brede ondersteuning, die door de gemeenten wordt uitgevoerd. In samenwerking met de VNG en de bestuurlijk regisseur is de afgelopen weken meer inzicht verkregen in de redenen achter het feit dat de uitgaven hoger uit zijn uitgevallen dan geraamd en gezamenlijk geïnventariseerd of er vervolgstappen nodig zijn.

Uit de analyse blijkt dat de hogere uitgaven binnen de brede ondersteuning grotendeels worden veroorzaakt door een toegenomen aantal plannen van aanpak. Tegelijk blijkt ook dat er sprake is van meer intensieve inzet van hulp aan ouders en jongeren, waardoor de uitgaven per plan van aanpak hoger zijn.

Een andere belangrijke conclusie uit de analyse is dat de verschillen in bedragen die gemeenten per plan van aanpak verantwoorden soms erg groot zijn. Verschillen in uitgaven tussen gemeenten kunnen samenhangen met de

uiteenlopende ondersteuningsbehoeften van inwoners. Daarnaast kunnen één of enkele complexe casussen bij kleinere gemeenten van grote invloed zijn op de totale uitgaven. Ik blijf dan ook inzetten op het verbeteren van de monitoring en versterking van de harmonisatie van de brede ondersteuning tussen gemeenten, met behoud van maatwerk.

Dit jaar is dit thema uiteraard aan bod geweest in de gesprekken die de bestuurlijk regisseur in het kader van zijn opdracht met gemeenten heeft gevoerd, maar de impact daarvan is nog niet in de cijfers van 2025 terug te zien. Ik heb de bestuurlijk regisseur gevraagd in zijn gesprekken de komende tijd extra aandacht te besteden aan harmonisatie en het belang van monitoring. Door hier meer op in te zetten worden de kosten van de brede ondersteuning voorspelbaarder en beheersbaarder voor de komende periode. Ook kunnen gemeenten van elkaar leren om het beschikbare geld voor de brede ondersteuning zo goed mogelijk in te zetten.

In de Wet hersteloperatie toeslagen is opgenomen dat materiële voorzieningen uitsluitend worden toegekend indien die naar het oordeel van het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk zijn. Bovendien kunnen gemeenten die de model-beleidsregels van de VNG hebben overgenomen, bij de toekenning van voorzieningen rekening houden met de draagkracht en financiële armslag van de aanvrager. In het kader van harmonisatie is het belangrijk dat gemeenten deze toetsing op een zo vergelijkbaar mogelijke manier doen. Dit heb ik meegenomen in mijn verzoek aan de bestuurlijk regisseur. Ook heb ik hem gevraagd bij gemeenten onder de aandacht te brengen dat zij contact kunnen opnemen met UHT om statusinformatie te krijgen over de voortgang van ouders in hun financieel herstel. Verder ga ik in gesprek met gemeenten die nog geen beleidsregels hebben ingesteld, om hen te stimuleren dit alsnog te doen.

Een mogelijke verklaring voor het feit dat er meer is uitgegeven dan geraamd is dat de kosten voor de plannen van aanpak en de bijbehorende ondersteuning zich concentreren in de verantwoordingsjaren 2025 en 2026. Dit hangt samen met de invoering van de wettelijke termijnen per 1 januari 2025, die ook zijn gaan lopen voor inwoners die zich al voor 1 januari 2025 voor brede ondersteuning hadden aangemeld. Voor veel lopende plannen van aanpak betekent dit dat deze voor het einde van dit jaar worden afgerond, waardoor uitgaven in 2027 mogelijk gaan dalen. Om dit beeld verder te verfijnen, wordt de monitoring verbeterd. In dit kader wil ik deze verwachte ontwikkeling volgen en tijdig inzicht krijgen in de uitgaven voor de komende periode(n). Daarom zal ik in het najaar de grootste gemeenten vragen naar hun voorlopige raming over 2026, gebaseerd op hun halfjaarcijfers, zodat er vroegtijdig een meer realistisch beeld ontstaat van de verwachte uitgaven in 2027 over het nu lopende jaar en de beheersbaarheid wordt verbeterd.

Met deze gerichte acties kan de brede ondersteuning ook de komende jaren voor ouders en jongeren het verschil blijven maken en hen helpen de blik weer vooruit te richten. Het feit dat de kosten voor de brede ondersteuning van afgelopen jaar hoger zijn dan geraamd zal bij Najaarsnota als tegenvaller binnen het budget voor de Hersteloperatie Toeslagen worden verwerkt. De meerjarige herijking van het budget voor de brede ondersteuning wordt in samenhang met andere mee- en tegenvallers integraal gewogen in de Voorjaarsnota.

Naast deze acties heb ik eerder aan uw Kamer aangegeven aan gemeenten de vraag voor te leggen wat er bekend is over het onderscheid tussen materiële en immateriële verstrekkingen. Momenteel loopt er een enquête waarin deze vraag aan gemeenten wordt voorgelegd. Ik informeer uw Kamer voor het einde van het jaar over inzichten die hieruit voortkomen.

Tot slot

Ik heb u in deze brief nader toegelicht welke aanpak ik voor ogen heb om ervoor te zorgen hoe we ouders verder kunnen helpen met tijdige afhandeling van IB-bezwaren en versnelling van aanvullende schadecompensatie. Met de voorgestelde aanpak verwacht ik dat het kabinetsdoel voor eind 2027 in zicht blijft, maar dit doel kunnen we alleen samen halen. Ik roep daarom alle betrokken uitvoerders en advocaten op om te versnellen en op te schalen opdat de omstandigheden er voor ouders zijn om ouders tot closure te kunnen komen, en ik spoor hen daar actief toe aan. Ik wil hen daarbij zo veel mogelijk ondersteunen. Ouders wijs ik via voorlichting op de wachttijden die zij kunnen verwachten en op de alternatieven die er zijn, zodat zij een geïnformeerde keuze kunnen maken. Ik houd er daarbij rekening mee dat het ondanks deze maatregelen niet voor alle ouders volledig zal lukken het financieel herstel voor het einde van dat jaar af te ronden. Voor een kleine groep ouders is mogelijk de mentale belasting van het hersteltraject te groot om het tempo te volgen. Dat geldt ook voor ouders die er samen met hun gemachtigde voor kiezen om de juridische procedures na elkaar te doorlopen. Die keuze respecteer ik, maar kan in individuele gevallen gevolgen hebben voor de afronding.

Over de verdere uitwerking en de voortgang van de aanpak om te versnellen informeer ik u in de volgende voortgangsrapportage. Daarbij zal ik niet alleen rapporteren over de maatregelen, maar ook over de ontwikkeling van de instroom, behandelcapaciteit en het aantal ouders dat tot afronding is gekomen van het financieel herstel, zodat zichtbaar is of de uitvoering daadwerkelijk op koers ligt voor eind 2027. In het geval dat bij de uitwerking blijkt dat er maatregelen zijn met gevolgen voor de programma- of uitvoeringskosten, dan zullen deze als gebruikelijk integraal gewogen worden bij hoofdbesluitvormingsmoment in het voorjaar.

Hoogachtend,

de staatssecretaris Herstel Toeslagen,

S.Th.P.H. Palmen-Schlangen